

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Exercitia Spiritualia Ad Mentem Et Normam D. Ignatii

Conscripta & Adaptata Usui Personarum Ecclesiasticarum Pro sacra solitudine singulis annis ineunda, & in octo vel decem dies protrahenda

Maffei, Pietro Antonio

Augsburg ; Regensburg, 1740

VD18 80488145

Pro die decima, Consideratio secunda. De obligationibus Eccli. ùt Canonici.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60305](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60305)

Consideratio XX.

Pro die X. secunda.

De Viro Ecclesiastico ad Ecclesiæ
alicujus officia, & obsequia de-
putato, ut sunt Canonici
facellani &c.

TRiplicis generis sunt obligationes, quibus
ejusmodi Ecclesiarum ministri obstrin-
guntur. Prima stringit ipsam ministri per-
sonam. Secunda concernit obsequium sive
ministerium Ecclesiæ exhibendum, ac præ-
standum. Tertia spectat Ecclesiam, cui
serviendum, & ministerium exhibendum
est.

I. Canonicus, vel quisquis ad certa mu-
nia in Ecclesia, vel etiam in sacello tantum
quotidie obeunda institutus est, obligatur
& ipse in loco præsens adesse, cum finem
illum, ad quem institutus est, & ob quem
salarium accipit, consequi non possit, nisi
præsens sit, & ipsemet sacras illas functio-
nes, & exercitia peragat: hinc officium &
beneficium tale trahit ad se suum sacerdo-
tem. Concedit equidem Concilium Tri-
den-

dentinum hujusmodi Ecclesiasticis absentiam à suâ Ecclesia per integrum trimestre; hinc tamen non derogatur certarum Ecclesiarum salubribus statutis, aut consuetudinibus; subjungit enim: *salvis nihilominus Ecclesiarum constitutionibus, que longius servitii tempus requirunt.* Sess. 24. c. 12. de Reform. Ut autem ultra tres menses à sua Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata non absint, statuit, & dicitur hanc legem transgredientibus sequentes pœnas, ut primâ vice mulctetur media reddituum parte; si pergat denuo ultra statutum tempus abesse, privetur fructibus totius anni: si necdum suam flecti, aut frangi sinat pertinaciam, privetur ipso beneficio: sic statuit Innocentius III. 6. *Inter quatuor.* de Cler. non Resid.

Nec minor residendi obligatio videtur stringere omnes illos Clericos, qui ipsimet sua obsequia alicui Ecclesiæ tenentur exhibere, cum etiam isti à suo Episcopo, ita statuente Concilio Tridentino Sess. 6. c. 2. de Reform. ad hoc adigi possint pœnis, quas exponunt sacri Canones Titulo *de Clerico non Resid. & C. fin. de Rescriptis.* Nec desunt Auctores, qui asserunt hanc residendi necessitatem nasci ex ipso jure naturali, quod ipsos obligat, ut suscepto beneficio satisfaciant, & hinc pariter, ut resideant, cum priori obligationi aliàs satisfieri non possit. Sed in his omnibus videtur attendenda consuetudo, mos, & antiqua statuta ejusmodi
Eccle.

Ecclesiarum, vel Capitulorum. Non tamen ea tantum de causa residentia horum Clericorum tam sollicitè urgetur, ut tantum adsint in loco, sed ut in illo loco, in illa Ecclesia suo fungantur munere; nec sine plebis scandalo videtur Canonicus ille in plateis otiosè deambulaturus eo ipso tempore, quo ejus socii ac Collegæ in suis Ecclesiis devotè DEO laudes ex more decantant; nec ille sacellanus suum impleturus officium, qui sacrificium stato tempore in suo templo vel sacello DEO offerre obstrictus, illud pinguioris pro hujus celebratione, fortè in exequiis alicujus defuncti, stipendii captandi gratiâ, alibi offerret. Publicæ omnium ædificationi serviet, si his ministeriis diligenter, & si dignitate alios præcedas, vel inter primos sis, adsis inter primos, vel primus, & aliis etiam exemplò præeas, ut locum hîc habere possit illud Davidicum Psal. 67. *prævenerunt Principes conjuncti psallentibus in medio juvenularum tympanistiarum: in Ecclesiis benedicite DEO.*

II. Plura sunt alia quæ præter præstantiam sive residentiam viris Ecclesiasticis observanda sunt: lubet ea strictim enumerare.

1. Præscribit Concilium Tridentinum Sess. 24. c. 12. *de Reform.* ut Canonicus intra spatium duorum mensium post adeptam dignitatem consuetâ formula coram Episcopo, vel saltem Capitulo prout ibi mos fert, pub-

*N.

licè

licè profiteatur; ac juret Catholicam Romanam fidem; hanc professionem omit-
tens, mulctatur privatione fructuum ex hoc
suo beneficio provenientium. Ecclesia
equidem, quæ de internis non judicat,
contenta est hac externa professione, tuum
tamen erit verba comitari corde & affectu,
nec unicè tantum hæc publicè profiteri, ut
fructus percipere possis, sed ut exterius &
proximo etiam pandas, quid animo fo-
veas.

2. Ut cantus in choro fiat ritu & modo
debito, id est alta & non submissa, distin-
cta & intelligibili voce, cum intentione, &
attentione requisita, ut illud Pauli obser-
vetur: *Psallam spiritu, psallam & mente.* 1. Cor.
c. 14. quod uberius explicat Cassianus l. 10.
Collat. c. 11. *Amare, cum amat psalmista, timere,
cum psalmista timet; laudare DELUM, cum ipse
laudat, flere propter peccata, quando ipse
flet.*

3. Ut diligenter intersis congressibus
Capitularibus, in quibus agitur de negotiis
sive Ecclesiam, ejusque utilitatem, sive
totum Capitulum concernentibus, nec his
sine gravi causa te subtrahas.

4. De distributionibus quotidianis prop-
ter præsentiam in choro percipiendis Tri-
dentinum ita loquitur: *Distributiones, qui sta-
tis horis interfuerint, recipiant; reliqui his careant,
quavis collusione, & remissione exclusa.* Sess. 24.
c. 12. *de Reform.* illud insuper caveto, ne
dum

dum te ordo tangit certa hora dicendi sacramentum in tua Ecclesia, alium facile & pro lubitu tuoque tantum commodo substituas.

III. Invigilandum, & prospiciendum Ecclesiis à suis Clericis, qui ex earum proventibus sæpe satis lautè aluntur, & sustentantur imprimis quidem earum fundis, agris, hortis, domibus, quibus fruuntur, utuntur & sæpe abutuntur, ita ut illos destruant, & exugant, nihil reparent maximè in ædibus cum detrimento Ecclesiæ, & suorum in officio successorum. Subinde etiam in ornamento Ecclesiæ procurando, in paranda decente suppellectile sacra pro aris, pro ipsis Sacerdotibus ad aras litantibus, magna est negligentia: omnia quandoque in templis & sacellis etiam notæ primariæ tam lurida & sordida deprehenduntur, ut meritò nauseam, & indignationem exciter supina incuria, & sacrilega, ut ita dicam, avaritia & parsimonia illorum, qui tamen pingua salaria ex ipsius Ecclesiæ marsupio accipiunt.

Invenies quandoque certa templa vel sacella latronum speluncis non multum dissimilia; fumo denigrata, pulveribus albis obsita, loco peristromatarum (pissis & amplis araneorum telis vestita: vestes sacerdotales laceras, assutis centonibus sartas non uno, sed pluribus in locis; vestes lineæ sunt nigrae, sordibus oppletæ, foetentes, absterfo su-

dore, vel narium mucore horridæ; illa ipsa mappa, cui Christi corpus imponitur, quod candore nives superare deberet, apparebit centone culinario nigrior: cingulum sacerdotale crebris nodis interpolatum, & colligatum, calix antiquus absterfo auro nonnisi cuprum, stannum, vel aliquid de argento ostendens; liber, ex quo missa legitur, ex antiquario Veneto, vix bene compactus, laceris & diffluis hinc inde foliis hiulcus; canon sacer autem crebro usu ita attritus, & hinc inde discerptus, ac malè conglutinatus, ut vix usui esse possit. Et hæc salvâ & illæsâ conscientia! & quantum hoc dedecus, ne dicam nefas, & scelus!

Consideratio XXI.

De officio Episcopi, cui integra diœcesis administranda est.

NON ausus fuisset calamum admovere explicando Episcopi, vel Cardinalis officio, ipsâ hujus sublimitate deterritus, nisi Purpuratorum Patrum nonnemo non tantùm stimulos, sed etiam imperia addidisset.